

Prædiken til Alle Helgens gudstjeneste

Søndag den 5.nov. 2017 kl. 19.30 i Bogense
kirke

Salmer: 729 – 121 - 538 – 787

*Dette hellige evangelium skriver evangelisten Matthæus: (Gud
være lovet...)*

*Da Jesus så skarerne, gik han op på bjerget og satte sig, og
hans disciple kom hen til ham. Og han tog til orde og lærte
dem: »Salige er de fattige i ånden, for Himmeriget er deres.
Salige er de, som sørger, for de skal trøstes. Salige er de
sagtmodige, for de skal arve jorden. Salige er de, som hungrer
og tørster efter retfærdigheden, for de skal mættes. Salige er
de barmhjertige, for de skal møde barmhjertighed. Salige er de*

*rene af hjertet, for de skal se Gud. Salige er de, som stifter fred, for de skal kaldes Guds børn. Salige er de, som forfølges på grund af retfærdighed, for Himmeriget er deres. Salige er I, når man på grund af mig håner jer og forfølger jer og lyver jer alt muligt ondt på. Fryd jer og glæd jer, for jeres løn er stor i himlene; således har man også forfulgt profeterne før jer.»
(Matt 5,1-12)*

Det sker tit ved den samtale, jeg har med efterladte efter bisættelsen eller begravelsen, at vi kommer til at tale om det tomrum, der er kommet efter tabet af deres kære.

Jeg har hørt flere af jer der sidder her i dag fortælle, at det er *tomheden*, der er det værste efter tabet; især den tomhed man mødes af, når man kommer hjem til et tomt hus.

Når vi sidder i et hjem *inden* en bisættelse eller begravelse sker det om et bord, og meget tit er noget af det første jeg,

bevidst eller ubevidst, lægger mærke til den stol, som var afdødes.

Den stol er tom nu, og tomheden breder sig både fysisk og i det indre hos den, eller de, efterladte. Men tit er det alligevel som om, man mærker det nærvær, der ellers var væk. Det er som om, hun stadig er i huset, som om man hører hendes stemme eller mærker hendes duft. (Eller hans)

Den tomme stol. For ganske nylig døde min farmor; hun fik et godt og langt liv på hele 93 år. Men da jeg forrige uge en sidste gang var i hendes hus, var det unægtelig sørgeligt og vemodigt at betragte *hendes* tomme stol; den hun i den sidste tid sad på de fleste af dagens timer og fulgte med i livet uden for hendes vindue fra. Og da jeg stod der forrige uge, så det ud som om hun lige havde rejst sig og når som helst kunne vende tilbage; hendes nærvær lå stadig i rummet.

Uanset alder, baggrund eller andre omstændigheder, bliver der en tom plads, når nogen vi elsker, ikke er her mere.

En af verdenshistoriens største malere, Vincent van Gogh, har malet et billede af denne erfaring af tomhed efter én man stod nær er død. Billedet hedder netop ”den tomme stol”, og I har fået en gengivelse af det på jeres sanghæfte. Van Gogh malede billedet kort tid efter sin fars død. Det er en slidt halmstol, denne stol der var hans fars, og den bærer tydelige spor af at være brugt meget, dér i det hyggelige franske landkøkken. Der er mange gule og brune farver, bagved stolen er der en kasse med løg, der stikker ud. Og så er der dette meget tydelige spor efter faren, for Van Gogh har lagt farens pipe og tobakspung på stolen. Et minde, som van Gogh ønsker at fastholde.

Jeg har hørt pårørende fortælle om behovet for at beholde noget helt konkret efter den døde. Det kan være skoene, der stadig står i entréen, bogen med bogmærket i den bog den mistede ikke nåede at læse færdig. Tøj i skabet, der får lov at hænge lidt endnu. Et strikkesøj der ikke nåede at blive gjort

færdig. Minder som disse kan i det ene øjeblik kalde smilet frem og i det næste kalde tårer, savn og længsel frem.

Det siges at Van Gogh malede billedet af den tomme stol til sin egen stue, fordi han insisterede på, at det kunne være, der en dag kom et menneske og satte sig i stolen. Sådan kan stolen være et billede på et *håb* om, at nogen vil sætte sig dér hvor der nu er tomt. Ikke som en erstatning for dem, vi savner. For de kan ikke erstattes. Men som endnu en gave i rækken af mennesker, der får en betydning for os i det liv, vi har.

Så der er noget på spil på et dybere plan i billedet af den tomme stol. Det ses også af farverne. Der er denne stærke gule farve men også en meget klar grøn. Farverne er også udtryk for *håb*. Håb om et evigt liv og et gensyn på den anden side af døden, hvis man som kristen forkynder skal gå et skridt videre.

I næste salme skal vi synge om dette håb. Salmen "At sige verden ret farvel" har nogle meget smukke billeder på dette evighedshåb. I ét af versene er det netop beskrevet som en stol. En stol der bliver sat frem i frem i en gylden sal hos Gud. Salmen beskriver også, hvordan vi som mennesker godt kan være bange for at dø. Vi kan bede Gud, om han ikke godt vil være med os, så der ikke skal ske noget frygtindgydende omkring vores eller vores kæres død. Vi kan komme til at kredse rigtig meget om, hvordan det bliver, når vi skal dø.

For vi ved det jo ikke. Men salmen tegner dette "stolebillede" om håb. Vi får lov at hvile i det håb, at Gud har sat en stol frem til hver enkel af sine børn i himmelens gyldne sale. Jesus, Guds søn, har sørget for, at der findes en plads til os i Guds rige. Det gjorde han ved at gå foran og lukke op. Han gik ind gennem døden og overvandt den. Han brød ud af graven og trådte ind i Guds rige. Og i det rige går han og sætter stole frem til enhver, der ønsker at høre til hos ham. Derfor er der en tom stol, som står klar i Guds rige, til hver enkel af os.

Jeg har sat et billede mere i sanghæftet i dag. Billedet af en hånd, der rækker ud efter en anden hånd. Motivet skal illustrere en sang om sorg, jeg blev meget bevæget af, da jeg hørte den for nylig. Sangen er af Søren Huss og hedder "Et hav af udstrakte hænder". Han skrev den i tiden efter han ved en tragisk ulykke havde mistet sin kone, og omkvædet udtrykker meget tydeligt hans store smerte:

"Uden tro, uden håb. Med et hjerte der skrig'r: Jeg kan ikke mer', jeg tror jeg bliver liggende her".

Men så er det, at den sørgende nedefra dybet ser et hav af udstrakte hænder –

"da kærlighed rakte ned, holdt mig fast og holdt så længe, at jeg til sidst kunne vriste mig fri, med viljen til selv at stå - og holde tanken om at leve ud"

Sådan opleves det heldigvis af rigtig mange sørgende. At livsmodet langsomt vender tilbage. Måske hjulpet på vej af andre menneskers fremstrakte hænder. Farverne vender langsomt tilbage som på Van Goghs billede, hvor det er den

varme gule sammen med den klare grønne farve, der dominerer. -

Stolen på billedet får et eget nærvær over sig.

Det er som om, der er én, der lige har rejst sig fra stolen. Fx har han har ladet sin pibe blive, som om han kommer tilbage lige om lidt.

Samme usynlige nærvær var det, jeg oplevede ved min farmors stol, og som jeg ved mange af jer mærker i jeres hjem. Og samme nærvær er det, der paradoksalt nok er på et tomt kors. Det er nemlig ikke alle krucifikser, der har den lidende Jesus afbildet på sig. Og det er de tomme krucifikser, der på en måde siger mest. For de fortæller fortsættelsen. At døden ikke blev det sidste, for Jesus overvandt den og opstod. Kvinderne fandt graven tom og efter at have sundet sig, gik de med disciplene ud og fortalte alverden, at Jesus var opstået. Og de gengav de ord, han havde indprentet dem: "I skal se mig igen!" Han havde lovet – og lover stadig – at enhver der tror på ham skal stå op af graven og få del i det evige liv.

Det er derfor vi kan komme i kirken her til Alle Helgen og høre Jesu ord om, at der er mennesker der er salige selvom de har meget at sørge over lige nu. Der er mennesker der er salige, eller lykkelige kan vi omformulere det til, selvom de har meget at kæmpe med. Dét er de, fordi saligheden handler om at have udsigt til et liv hos Gud efter døden.

Hvem er det så, der er de salige? Det er Jesu disciple – også alle generationerne efter de tolv første. Den salighed, Jesus taler om, er en lykke, der er knyttet til ham som person, og som kun han kan føre os ind i. Der er nemlig ikke andre end ham, der kan kalde et dødt menneske op af graven og invitere det ind i lysets rige hos Gud.

Den tomme stol, der er hjemme hos mange af jer, tror jeg kan kalde både smil, tårer og vemod frem. Den tomme stol minder om alt det, der var.

Men den kan også minde om det håb, jeg har talt om i dag. Jesus Kristus befinder sig lige nu hos Gud, og dér er han ved at

sætte tomme stole frem til os. Det er derfor vi ved denne gudstjeneste både lægger vores døde og os der stadig lever, i Guds hænder.

Amen.

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Fader, Søn og Helligånd, du som var, er og bliver én sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed. Amen

(Kirkebøn evt. Holger Lissner s.164)

Almægtige Gud, himmelske Far!

Vi takker dig for livet, du har givet os og for jorden, du har skabt. Lær os at tage vare på jorden og på livet.

Kære Gud, tak for din kærlighed og for, at du løfter og aflaster os. Lær os at være lys for hinanden, sådan som du i din Søn, Jesus Kristus, er livets lys for os.

*Kære Gud og far, tak for de mennesker, der er gået forud for
os,
mennesker vi er glade for,
mennesker vi savner,
mennesker vi beundrer.
Vær du hos dem i himlen.
Vær du hos os her.
Amen*

Bente og jeg vil nu læse navnene på de mennesker der er gået bort, og bisat eller begravet, her fra Bogense siden sidste Allehelgen og derefter er der lejlighed til at sidde i stilhed og mindes, hvor kun musik fra flygelet vil lyde.

OPLÆSNING AF NAVNE ("Ære være deres minde")

MUSIK

Den apostolske velsignelse: Lad os med apostlen tilønske hinanden....

Velkomst til Alle Helgens søndag

Velkommen til gudstjeneste i dag, Alle Helgens søndag. Ved gudstjenesten her i aften, vil vi mindes vores døde. Efter prædikenen vil Bente og jeg læse navnene op på de mennesker der er gået bort i det år, der er gået siden sidste Alle Helgen – dog har vi ladet den 1. oktober være skæringsdatoen for navnerækken.

Så ja, vi markerer især tabet af dem, der er døde i det forgangne år, og hver af de bortgåede har også fået sit eget lys – nemlig i de lysposer, der er opstillede ved bænkerækkerne. Det er årets konfirmander, der har skrevet og illustreret lysposerne. Jeg kan fortælle, at de har gjort det med engagement og indlevelse, men det er få af konfirmanderne, der har kendt dem de så at sige har skrevet til. Derfor er det både indlevelse og *fantasi*, der præger en del af poserne. Meningen er, at I må tage den lyspose, der hører til jer, med efter gudstjenesten og sætte den på gravstedet – eller tage den med hjem, hvis I hellere vil det.

Inden da håber jeg, vi får en god gudstjeneste sammen. V synger om lidt "Nu falmer skoven trindt om land" – salmen der handler om både naturens og menneskelivets efterår. Først skal vi høre indgangsbøn.